

Enheten för naturvård

Trehörningsskogen SE0110133

Bevarandeplan för Natura 2000-område
(enligt 17§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd)

Inledning

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vilka mål som ska uppnås i bevarandet av ett Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som planeras. I bevarandeplanen beskrivs vilka förutsättningar som krävs för att de utpekade arterna och livsmiljöerna ska upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus. Det har betydelse för tillämpningen av regelverket om Natura 2000-områden.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44541-2016

Namn	Trehörningsskogen	Areal	179 ha
Natura 2000-kod	SE0110133		
Kommun	Österåker/Vallentuna		
Bevarandeplan fastställd av Länsstyrelsen	2007-12-12		
Bevarandeplan reviderad av Länsstyrelsen	2016-12-20		
Områdestyp och status	SAC-område enligt art- och habitatdirektivet och SPA-område enligt fågeldirektivet		
Ägarförhållanden	Stiftelsen Danviks Hospital samt enskilda.		

Ingående livsmiljöer enligt art- och habitatdirektivet

Tabell 1. Livsmiljöer.

Livsmiljökod	Livsmiljöns namn	Areal (ha)	Andel (%)
7140	Öppna mossar och kärr	3	1,7
9010	*Taiga	107,1	60
9050	Näringsrik granskog	8,1	4,5
9080	*Lövsumpskog	1,7	0,95
91D0	*Skogsbevuxen myr	4,8	2,7

* Prioriterad livsmiljö – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU.

Ingående arter enligt art- och habitat eller fågeldirektivet

Dessa arter finns upptagna i bilaga 2 till EU:s art- och habitatdirektiv respektive bilaga 1 till EG:s fågeldirektiv och skyddas därmed av Natura 2000-reglerna. I denna bevarandeplan nämns även andra arter än de som är skyddade av Natura 2000-reglerna. Dessa arter har inte samma lagliga skydd såsom eventuella arter i tabell 2.

Tabell 2. Arter.

Artens kod	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
A072	Bivråk	<i>Pernis apivorus</i>
A104	Järpe	<i>Bonasa bonasia</i>
A108	Tjäder	<i>Tetrao urogallus</i>

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44541-2016

A236	Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>
1042	Citronfläckad kärrtrollslända	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>
1081	Bred gulbrämad dykare	<i>Dytiscus latissimus</i>
1386	Grön sköldmossa	<i>Buxbaumia viridis</i>

Bevarandesyfte för Trehörningsskogen

Bevarandesyftet och beskrivningen av livsmiljöer och arter nedan utgör den beskrivning som ska upprättas i enlighet med 17 § förordningen om områdes-skydd m.m. (FOM). Tillsammans med bevarandemål och bevarandeåtgärder i denna plan utgör de underlag som visar hur myndigheterna behöver arbeta för att motsvara kraven i 16 § FOM.

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade arterna och livsmiljöerna.

Ett tydligt värde är att Trehörningsskogen är ett mångformigt skogslandskap. Det som dominerar och i första hand motiverat skyddet av området är dock taigan (9010). I området finns betydande andel högproduktiv granskog med natur-skogskvaliteter vilket mer sällan har undkommit modernt skogsbruk. Prioriterad är också skalbaggen bred gulbrämad dykare (1081) och grön sköldmossa(1386). Dykaren antas vara relativt vanlig, men det finns inte mycket dokumentation om var. I Stockholms län är detta den enda lokal i Natura 2000-nätverket där det finns dokumenterad förekomst i mer än en sjö och därtill äldre fynd från en sjö i närheten, vilket är indikation på en väletablerad population i trakten. Trehörningsskogen har riklig förekomst av grön sköldmossa.

Trehörningsskogen ligger i ett skogsdominerat prickdalslandskap med mycket hållmarker och sjöar. Historiskt har området varit lite utnyttjat genom avstånd till jordbruksbygder. Dessa skogar är dock inte så stora. Österut i skärgården och västerut i mellanbygder finns ingen skyddad skog. I närområdet (5 km radie) finns däremot två ytterligare skogliga naturreservat, 7 skogliga biotopskyddsområden och 4 naturvårdsavtal. Trehörningsskogen ligger i södra delen av skogsområdet och lite längre norrut ligger ytterligare två mindre naturreservat, 8 biotopskyddsområden och 5 naturvårdsavtal. Arealmässigt är Trehörningsskogen dominerande, men strax väster om Trehörningsskogen pågår reservatsarbete för ytterligare ett lite större skogligt naturreservat. I östra Svealand, där grön sköldmossa har sina tätaste förekomster i landet, koloniserar ofta nya lämpliga habitat när dessa uppstår. För detta krävs att det finns rika lokaler med stor produktion av sporer. Trehörningsskogen bedöms därför vara en viktig lokal för sådan fungerande metapopulationsdynamik.

Prioritering av skötselåtgärder framgår av tabell 3.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44541-2016

Bevarandemål för Trehörningsskogen

Att bidra till gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade arterna och livsmiljöerna uttrycks i detta område i följande mål.

Öppna mossar och kärr (7140)

- Arealen öppna mossar och kärr ska bibehållas.
- Grundvattenytan ska variera och vara hög under större delen av året.
- Området ska vara opåverkad av dikning eller dämning.
- För livsmiljön typiska arter ska ha goda förutsättningar att finnas i livskraftiga bestånd.

***Taiga (9010)**

- Arealen taiga ska vara minst 107,1 hektar.
- Skogen ska ha en varierad åldersstruktur och artsammansättning med en tämligen allmän-riklig förekomst av gamla och grova träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar, insektsangrepp, översvämningar och brand.
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel vedticka och lunglav, ska finnas i livskraftiga bestånd.

Näringsrik granskog (9050)

- Arealen näringsrik granskog ska bibehållas.
- Skogen ska ha en varierad åldersstruktur och artsammansättning med en tämligen allmän-riklig förekomst av gamla och grova träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar, insektsangrepp, översvämningar och brand.
- Områdena som under delar av året berörs av ytligt grundvatten ska inte minska.
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel vårärt, blåsippa, ormbär, sårläka och trolldruva, ska finnas i livskraftiga bestånd.

***Lövsumpskog (9080)**

- Arealen lövsumpskog ska vara minst 1,7 hektar.
- Skogen ska domineras av klibbal av varierande ålder med inslag av gamla träd, död ved och alsocklar.
- Igenväxningsvegetation som utgörs av barrträd förekommer inte eller endast i begränsad omfattning.
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar, insektsangrepp och översvämningar.
- Grundvattenytan ska variera och vara hög under större delen av året.
- Området ska vara opåverkad av dikning eller dämning.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44541-2016

- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel strutbräken, ska finnas i livskraftiga bestånd.

***Skogsbevuxen myr (91D0)**

- Arealen skogsbevuxen myr ska vara minst 4,8 hektar.
- Skogen ska ha en varierad åldersstruktur och artsammansättning med en tämligen allmän-riklig förekomst av gamla och grova träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Det ska finnas ett måttligt till påtagligt inslag av lövträd (speciellt gamla och/eller grova träd), i detta område främst björk
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar, insektsangrepp och översvämningar.
- Grundvattenytan ska variera och vara hög under större delen av året.
- Området ska vara opåverkad av dikning eller dämning.
- För livsmiljön typiska arter ska ha goda förutsättningar att finnas i livskraftiga bestånd.

Bivråk (A072), Järpe (A104), Tjäder (A108), Spillkråka (A236)

- Populationerna av arterna ska vara livskraftiga.
- Arternas livsmiljöer ska bibehållas och vara i ett gynnsamt tillstånd.

Citronfläckad kärrtrollslända (1042), Bred gulbrämad dykare (1081), Grön sköldmossa (1386)

- Populationerna av arterna ska vara livskraftiga.
- Arternas livsmiljöer ska bibehållas och vara i ett gynnsamt tillstånd.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Trehörningsskogen är beläget ca 4 km norr om Åkersberga. Sjöarna Hemsjön och Oppsjön utgör gränsen mot norr. I väster är sjöarna Trehörningen och Mysslingen belägna. Genom norra delen av området passerar Roslagsleden. Naturvärdena inom objektet är främst knutna till områdets storlek, mångformighet och orördhet. Området är sedan år 2000 skyddat som naturreservat med syfte att bevara ett naturskogsliknande och våtmarksrikt område med dess skyddsvärda djur- och växtliv.

Enligt äldre lantmäterikartor (häradskartan 1901) har framförallt partier i den norra delen av objektet nyttjats för slätter (vid Oppsjön) och åkerbruk (nordost om Mysslingen och vid Hemsjön). Rester av förfallet stängselmaterial i skogen vittnar om att skogen tidigare nyttjats för skogsbyte (som sannolikt upphörde på 1940-talet). Spår av tidigare skogsbruk finns här och var inom Natura 2000-området, till exempel gallringar och avverkningar (från omkring 1960-talet), granplanteringar på åkermark, körspår etc. En skogsbilväg sträcker sig även genom området strax öster om Mysslingen. För övrigt är området inte speciellt frekventerat (undantag

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44541-2016

Roslagsleden) trots närheten till Stockholm med dess tätorter. Den enda bebyggelsen inom området finns vid Oppsjön, som utgörs av timrad stuga med tillhörande nybyggt dass (2006).

Natura 2000-området är till övervägande del naturskogspräglad i ett småbrutet mosaiklandskap med tallbevuxna höjder, örtrik gammal granskog, stup, dalar, våtmarker, bäckdråg och sjöar. Södra delen präglas av granskog men här finns också tre trädbevuxna våtmarker, omgivna av gammal granskog med ett stort inslag av asp, såväl levande som en stor mängd döende. Våtmarkerna är i stort sett hydrologiskt intakta. En av dessa våtmarker ligger sydost om sjön Trehörningen och utgörs av en skogsbevuxen myr med en smal lagg som är beväxt med björk och klibbal. I myrplanets fältskikt förekommer skvattram, odon, blåbär, lingon etc. De andra två våtmarkerna är tätbevuxna lövkärr där björk, gran och tall dominerar. En bäck rinner söderut från det ena lövkärret och utmed detta vattendrag förekommer rikligt med död ved av både barr- och lövträd. I fältskiktet finns här rikligt med strutbräken men också vätteros och gullpudra.

I den södra delen finns flera branter och mindre bergspartier. Stundom förekommer rikligt med lågor av gran och asp. På ett par platser finns gott om omkullfallna granar som sannolikt föll i samband med stormen 8 - 9 januari 2005.

I norra delen av Natura 2000-området är de tre eutrofa sjöarna Mysslingen, Oppsjön och Hemsjön belägna. På häradskartan framgår att dessa sjöar har dikats, troligtvis för att erhålla bättre betingelser för åkerbruk vid Mysslingen och Oppsjön. I sjöarna häckar bland annat knipa, kricka och sångsvan. I anslutning till Hemsjön finns en försumpad gammal granskog och sydväst om Oppsjön finns ett större våtmarksområde. Intill Mysslingen finns en gammal lågörtgranskog där bland annat blåsippra, ögonpyrola, lungört och trolldruva förekommer.

Skogsområdena i norr och söder sammanbinds av en korridor av hållmarkstallskog som för närvarande har en trivial fauna och flora.

Natura 2000-området hyser en rad intressanta kryptogamer. Här finns flera arter med krav på lång trädkontinuitet bland annat hornfliksmossa, grön sköldmossa, källpraktmossa, liten punktlav och kattfotslav. Träden är bitvis rikligt beväxta av hänglavar. Gammelgranslav förekommer spritt inom hela objektet. Bland svampar förekommer borsttagging, ullticka, blackticka, vågticka, rosensporing, harticka och gränsticka.

Fågelarter som förekommer regelbundet inom området är sångsvan, trana, fiskgjuse, sparvuggla, tretåig hackspett, mindre hackspett, spillkråka, järpe, tjäder och trädlärka.

Spår av vildsvin finns på flera platser, främst i söder inom objektet.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44541-2016

Beskrivning av arter och livsmiljöer

Öppna mossar och kärr (7140)

Livsmiljön utgörs inom objektet av ett delvis öppet kärr sydväst om Oppsjön. Kanterna har växt igen med bladvass och ung tall och björk. Enligt häradskartan har slätter bedrivits i anslutning till Oppsjön. En del av kärret innehåller partier som är gungflyartade.

***Taiga (9010)**

I Natura 2000-området förekommer denna livsmiljö inom flera delområden. Den dominerande trädarten är gran med inslag av bland annat björk, tall och asp. Död ved finns i olika nedbrytningsstadier inom hela livsmiljön, både i fuktig, frisk och torr skogsmark. I vissa områden med ca 10 skogskubikmeter per hektar. Flera angränsade kärr gör att delar av beståndet har en hög och jämn luftfuktighet vilket är gynnsamt för många fuktighetskrävande arter. Mängden död ved gör att området är mycket värdefullt för lavar, mossor och insekter. Det finns gott om senvuxna träd i anslutning till kärren. Området är rikt på lavar och här finns rikligt med gammelgranslav inom hela objektet men även den typiska arten lunglav återfinns här. Den typiska arten vedticka finns i livsmiljön men även arter som Jungfru marie nycklar, trolldruva, blåsippa, sårläka, vårärt, blåbär, tandrot och skogsstjärna finns i området. Skogsområdena i norr och söder sammanbinds av en korridor av hållmarkstallskog. Denna korridor bedöms som viktig för att djur och växter lättare ska kunna sprida sig inom objektet.

Näringsrik granskog (9050)

Livsmiljön näringsrik granskog finns i två områden i den mellersta delen av Trehörningsskogen och domineras av gran med inslag av löv. Typiska arter som påträffats i området är vårärt, blåsippa, ormbär, sårläka och trolldruva men även arterna blåbär, lungört, ekorrbär, liljekonvalj och harsyra återfinns här.

***Lövsumpskog (9080)**

Inom Trehörningsskogen finns en lövsumpskog belägen söder om Trehörningen som framför allt domineras av al med inslag av björk, tall och gran. Från sumpskogen rinner en bäck. Vegetationen består av en bevarandevärd mossflora samt intressanta kärlväxter som till exempel den typiska arten strutbräken. Även blåsippa och gammelgranslav har hittats i området. Mängden död ved är riklig i detta område och uppgår till ca 5-10 skogskubikmeter per hektar.

***Skogsbevuxen myr (91D0)**

Denna livsmiljö förekommer i den södra delen av området. Mossen är huvudsakligen skogbeväxt med barrskog. Krontäckningen skattas till ca 30 % - 35 %. Fältvegetationen inom livsmiljön domineras av ris, starr, vitmossarter, talticka och jungfru marie nycklar. Trädsiktet inom den skogsbevuxta myren utgörs främst av tall med inslag av björk, gran och al. I busksiktet finns främst sälg samt enbuskar. Mängden död ved är sparsam i livsmiljön.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44541-2016

Bivråk (A072)

Bivråken häckar främst i bördiga skogsområden. I södra Sverige är den optimala miljön ett småbrutet blandskogslandskap i närheten av en sjö eller vattendrag. Förekomsten av äldre och luckrika skogspartier omväxlande med naturbetesmarker med ett stort inslag av brynmiljöer gynnar förekomsten av getingar vars larver bivråken föder upp sina ungar med. Förekomst av äldre lövträdsrik skog med närhet till fuktskog, kärr och andra våtmarker är fördelaktigt under försommaren då äldre fåglar till stor del livnär sig på småfågelungar, men även av grodor och troligen till viss del av humlelarver och -puppor. I äldre tid torde kombinationen av fuktskog, skogsbyte och hagmarker ha utgjort mycket viktiga miljöer för arten. Andelen barrskogshäckningar ökar norrut i landet, där arten oftast uppträder i anslutning till skog på gammal jordbruksmark eller i rik ängsgranskog. Aktivitetsområdena är normalt mycket stora. Bivråken övervintrar i tropiska Västafrika, norr om Ekvatorn.

Inom Trehörningsskogen ses bivråk regelbundet. Förutsättningarna bedöms som goda för att arten ska kunna leva kvar inom objektet.

Järpe (A104)

Järpen förekommer över hela den boreala zonen från Europa till östra Sibirien. Arten förekommer dessutom spridd över stora delar av Centraleuropas bergsområden. De centraleuropeiska förekomsterna är relativt individfattiga och huvuddelen av det europeiska beståndet finns i Sverige och Finland. Järpen föredrar tät flerskiktad barrskog med ett betydande inslag av lövträd, främst al, björk och asp. Arten är som vanligast i sumpskogsområden, och rent generellt kan förekomst av surdråg, alkärr och bäckar sägas gynna arten. Lövträdsberoendet är särskilt utpräglat under vintern då järpen i stor utsträckning livnär sig på alknoppar, alhängen och björkknopp. Sommartid lever arten till stor del på vegetabilier i form av bärris och andra växter. Arten söker ofta skydd i partier med tät ungskog av gran.

Järpen är stationär året om inom sitt revir som ofta uppgår till 25–50 ha. Etablerade par lämnar inte sitt område så länge miljön är intakt. Inte heller ungfåglarna är särskilt rörliga och i de flesta fall sprider de sig endast några få km från födelsereviret.

Inom Natura 2000-området finns det flera lokaler som är mycket lämpliga för Järpe, framförallt i den södra delen men även i den norra. I och i anslutning till de tre kärren i söder, är miljön i det närmaste idealisk för arten. Förutsättningarna är goda för att arten ska kunna fortleva kvar inom objektet. Att jakt på hönsfågel är förbjuden inom naturreservatet är positivt för arten.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44541-2016**Tjäder (A108)**

Tjädern har en vidsträckt utbredning i den boreala regionen i Europa och Asien. Tjädern kräver större sammanhängande skogsområden för att den ska finnas i livskraftiga bestånd. Under olika delar av året utnyttjas olika miljöer och samtliga dessa måste finnas inom rimligt avstånd från varandra. Vintertid kräver tjädern förekomst av äldre successionsfaser av talldominerad skog där den äter tallbarr och tallskott. Sommartid äter arten mycket blåbärsris och förekommer i de flesta typer av bärrik skog. Under den tidiga delen av våren äter hönorna mycket tuvull, och rik tillgång på proteinrika blad, blommor och frön bestämmer till stor del hönans möjlighet att producera ägg. Efter kläckningen är insektsrika våtmarker en mycket viktig miljö för kycklingarna. Sammanfattningsvis kan sägas att tjädern kräver stora sammanhängande skogsområden med en stor rikedom av skog i olika successionsstadier samt en rik tillgång på våtmarker av olika slag. De enskilda fåglarna rör sig normalt inom ett område i storleken 25 kvadratkilometer. Hannarna är starkt traditionsbundna till speciella lekplatser.

Inom Trehörningsskogen ses tjädern regelbundet. Det är i dagsläget svårt att uttala sig om arten även fortsättningsvis kan fortleva långsiktigt inom objektet. Skogarnas höga slutenhet kan vara en nackdel. Dock finns en del tallhällmarker (t.ex. korridoren mellan norr och söder) samt våtmarker som är till gagn för arten. Att jakt på hönsfågel är förbjuden inom naturreservatet är positivt för arten. Möjligheten att bedriva naturvårdsbränning bör utredas närmre då tjädern gynnas av brand.

Spillkråka (A236)

Spillkråkan har ett mycket vidsträckt utbredningsområde med förekomster över större delen av Europa och norra Asien österut till Kamchatka. Dess förekomst är knuten till relativt stora sammanhängande skogsområden och arten är ovanlig i de relativt skogsfattiga områdena i södra och västra Europa. Spillkråkan har påfallande stora revir. Ett par rör sig under häckningstiden normalt över ett område på 100-1000 ha. Tillgång på lämpliga häckningsplatser – främst i form av grov asp, tall eller bok – är ofta en begränsande faktor i stora delar av Norrland där skogsbruket är alltför intensivt och tillväxten betydligt sämre än i de södra delarna av landet. Medelåldern på botallar är 115 år i Småland, 170 år i Uppland, 187 år i Dalarna och 239 år i Gästrikland. Födan utgörs av vedlevande insekter och myror. Spillkråkan födosöker ofta lågt i träd och på stubbar. Särskilt rotrötade granar med hästmyror är mycket attraktiva. Spillkråkan är en stannfågel.

Inom objektet förekommer spillkråkan på flera platser. På flera platser finns hackmärken, bl.a. söder om Trehörningen. 1-2 par bedöms rymmas inom objektet.

Citronfläckad kärrtrollslända (1042)

Citronfläckad kärrtrollslända lever i och vid vegetationsrika vatten som har en öppen vattenspegel då detta är nödvändigt vid äggläggningen. Larven lever i

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44541-2016

strandnära vatten som rovdjur på vatteninsekter och kräftdjur. Frånvaro av fisk är gynnsamt för arten.

Larvutvecklingen är vanligtvis 2-årig men beror på hur klimatet och födotillgången varit. Larverna kläcks till adulterna från slutet av maj till mitten av juli beroende på hur varm vår och sommaren är. De fullvuxna trollsländorna är bra flygare och kan förflytta sig mer än 10 km mellan olika vattensystem i landskapet men håller sig vanligtvis i närheten av sin egen uppväxtplats.

Arten är observerad som tämligen rikligt förekommande vid Oppsjön i norra delen av området.

Bred gulbrämad dykare (1081)

Bred gulbrämad dykare eller bredkantad dykare är både som larv och vuxen skalbagge ett rovdjur, som lever på både fisk- och grodyngel. Den lever i sjöar och dammar som har en tät strandvegetation tillsammans med vegetationsfria ytor i vattnet. Arten påträffas oftast i de yttre delarna av strandvegetationen.

Reproduktionen sker på våren och äggen kläcks efter ca 2 veckor. Larven, vars föda till stor del baseras på nattsländelarver, växer snabbt och förpuppas redan efter 4 till 6 veckor. De vuxna kläcks oftast under försommaren.

Arten är goda flygare och kan sprida sig mellan sjöar och vattensystem på flera kilometers avstånd. Vid riktad inventering har arten hittats i både Trehörningen och Mysslingen. Det finns också ett äldre fynd från en närbelägen sjö utanför området.

Grön sköldmossa (1386)

Arten växer på multnade stammar och stubbar i frisk till fuktig barr- eller blandskog. Substratet är murken och mjuk ved av gran, men den kan även förekomma på ved av tall och lövträd. Vanligtvis finns endast några få sporkapslar på varje låga. I sällsynta fall kan grön sköldmossa även förekomma direkt på humusrik skogsmark. Arten är kortlivad och det är därför viktigt med kontinuerlig tillgång till lämpliga substrat på rimligt avstånd. Arten kan normalt sprida sig som mest 1 m vegetativt och 1 km med sporer under en 10-årsperiod.

Arten har varit upptagen på den svenska rödlistan över hotade arter men har tagits bort under de senaste åren och listas nu som livskraftig. Om skogen lämnas för fri utveckling och fler lämpliga lågor skapas, har arten goda förutsättningar att fortleva i området och sprida sig.

Arten förekommer rikligt inom Trehörningsskogen Natura 2000-området. Ett 20-tal fyndlokaler finns rapporterade i området.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44541-2016**Utvecklingsområden**

I området finns partier som har potential att utvecklas till Natura 2000-livsmiljö. I dagsläget finns dock inte de för livsmiljöerna utmärkande strukturer och processer i tillräckligt hög utsträckning.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt

Området har ett starkt skydd i egenskap av naturreservat. Potentiella hot såsom skogsbruksåtgärder annat än i naturvårdsyfte, ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälla, nydikning eller underhåll av gamla diken, införa för området främmande växt- och djurarter, fågeljakt och olika typer av exploatering är förbjudna enligt föreskrifterna för reservatet.

En komplett lista är inte möjlig att upprätta. Här listas ett urval hot som i det här området bedömts mest relevanta.

Öppna mossar och kärr (7140)

- Transporter genom området kan förstöra markskiktet och förändra hydrologin.

***Taiga (9010)**

- Transporter genom området kan förstöra markskiktet och förändra hydrologin.

Näringsrik granskog (9050)

- Transporter genom området kan förstöra markskiktet och förändra hydrologin.

***Lövsumpskog (9080)**

- Transporter genom området kan förstöra markskiktet och förändra hydrologin.
- Igenväxning av invandrande gran.

***Skogsbevuxen myr (91D0)**

- Transporter genom området kan förstöra markskiktet och förändra hydrologin.

Bivråk (A072)

- Inga övriga hot.

Järpe (A104)

- Fragmentering av järpens livsmiljöer – optimala livsmiljöer blir för små.

Tjäder (A108)

- Fragmentering av tjädernas livsmiljöer – optimala livsmiljöer blir för små.

Spillkråka (A236)

- Inga övriga hot.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44541-2016

Citronfläckad kärrtrollslända (1042)

- Igenväxning runt sjön som skuggar då arten är starkt gynnad av solexponering.
- Igenväxning så att ingen vattenspegel återstår.

Bred gulbrämad dykare (1081)

- Inga övriga hot.

Grön sköldmossa (1386)

- Brist på grov död ved.
- Isolering av populationer av arten på grund av fragmentering i landskapet.

Bevarandeåtgärder med tidsplan**Gällande regler**

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken (MB) krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område som har förtecknats enligt 7 kap 27 § MB. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändig för skötseln och förvaltningen av området. Alla Sveriges Natura 2000-områden utgör dessutom riksintressen (enligt 4 kap MB), vilka ska beaktas vid prövning av ärenden och planläggning.

Området är skyddat som naturreservat enligt 7 kap. MB.

Strandskydd gäller enligt 7 kap 13-18 §§ MB inom delar av Natura 2000-området. Inom strandskyddat område är viss typ av exploatering förbjuden, t.ex. uppförande av ny byggnad. Undantag från förbudet gäller t.ex. byggnader som behövs för de areella näringarna och som måste finnas inom strandskyddat område.

Grön sköldmossa, bred gulbrämad dykare, citronfläckad kärrtrollslända och samtliga fåglar är fridlyst enligt 4 och 5 eller 7 §§ Artskyddsförordningen (2007:845).

Behov av ytterligare reglering

Det finns inget behov av ytterligare reglering.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20Beteckning
511-44541-2016

Tabell 3. Förslag till skötselåtgärder som komplement till vad som gäller i skötselplanen för Trehörningsskogen. Åtgärder i kursiv är prioriterade.

Livsmiljö/art	Åtgärd	Tidsplan
*Taiga (9010)	<i>En eventuell naturvårdsbränning i delar av taigan då dessa bedöms lämpliga.</i>	Vid behov.

Bevarandetillstånd i dag

Tabell 4. Bevarandetillstånd hos ingående livsmiljöer och arter.

Livsmiljö/art	Bevarandetillstånd
Öppna mossar och kärr (7140)	Gynnsamt.
*Taiga (9010)	Gynnsamt.
Näringsrik granskog (9050)	Gynnsamt.
*Lövsumpskog (9080)	Gynnsamt.
*Skogsbevuxen myr (91D0)	Gynnsamt.
Bivråk (A072)	Gynnsamt.
Järpe (A104)	Gynnsamt.
Tjäder (A108)	Gynnsamt.
Spillkråka (A236)	Gynnsamt.
Citronfläckad kärrtrollslända (1042)	Gynnsamt.
Bred gulbrämad dykare (1081)	Kunskap saknas.
Grön sköldmossa (1386)	Gynnsamt.

Inventeringar i området och andra referenser

Artdatabanken, lista med rödlistade arter, uttag 2016.

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1996. *Skötselplan för naturreservatet Trehörningsskogen.*

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1975. *Beslut för naturreservatet Trehörningsskogen.*

Länsstyrelsen i Stockholms län, 199x. *Våtmarksinventering.*

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44541-2016

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotopsinventering. 1995.

Österåker kommun. *Naturkatalogen*.

Karta

Livsmiljöernas sifferkoder i kartan och dokumentet är korrekta liksom namnen i dokumentet. Livsmiljöernas namn i kartan kan dock vara felaktiga.

